KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 12.10.2005
KOM(2005) 488 v konečném znění

Provádění lisabonského programu Společenství:

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Více výzkumu a inovací – investice ve prospěch růstu a zaměstnanosti: společný přístup

{SEK(2005) 1253}
{SEC(2005) 1289}

OBSAH

Úvod 3

Kapitola 1 Výzkum a inovace jádrem politik EU ... 5

1.1 Lepší právní úprava nové technologie ... 5

1.2 Přesun státní podpory k výzkumu a inovacím ... 6

1.3 Lepší efektivita a využití duševního vlastnictví ... 6

1.4 Přitažlivý jednotný trh pro výzkumné pracovníky ... 7

1.5 Využití veřejných zakázek na podporu výzkumu a inovací ... 7

1.6 Lepší a širší využití daňových pobídek ... 8

Kapitola 2 Výzkum a inovace jádrem financování EU ... 9

2.1 Využití veřejných a soukromých zdrojů pro klíčové technologie ... 10

2.2 Evropské strukturální fondy – hnací síla výzkumu a inovací ... 11

2.3 Zlepšení přístupu malých a středních podniků k financím ... 12

2.4 Využití vnitrostátních programů a dalších zdrojů financování pro evropský výzkum a inovace ... 13

Kapitola 3 Výzkum a inovace jádrem podnikání ... 14

3.1 Posílení partnerství vysokých škol a hospodářských odvětví ... 14

3.2 Hlavní inovační střediska a uskupení hospodářských odvětví se zaměřením na výzkum ... 15

3.3 Aktivní služby na podporu podnikání k podnícení výzkumu a inovací ... 16

3.4 Řízení inovací a sociální změny ... 16

3.5 Potenciál inovačních služeb ... 17

3.6 Ustavení evropského systému pro sledování průmyslového výzkumu a inovací a zlepšení výkaznictví v oblasti duševního kapitálu ... 17

Kapitola 4 Lepší politika výzkumu a inovací ... 19

4.1 Výzkum a inovace jako priorita vnitrostátních reformních programů pro růst a zaměstnanost ... 19

4.2 Lepší nástroje analýzy politik ... 20

4.3 Podpora politiky vzdělávání a spolupráce ... 20

Závěr ... 21

PROVÁDĚNÍ LISABONSKÉHO PROGRAMU SPOLEČENSTVÍ:

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Více výzkumu a inovací – investice ve prospěch růstu a zaměstnanosti: společný přístup

ÚVOD

Aby EU dosáhla trvale udržitelné globální konkurenceschopnosti, nemá jinou možnost než se stát pulzující znalostní ekonomikou. Proto Evropská rada při zahájení nového lisabonského partnerství pro růst a zaměstnanost[1] vybrala *znalosti a inovaci pro růst* jako jednu ze tří hlavních oblastí akcí. Toto sdělení upřesňuje akce v této oblasti v souladu s překlenovacím partnerstvím nových členských států Společenství, která jsou založena na integrovaných hlavních směrech[2] (Integrated Guidelines, IG) pro přípravu vnitrostátních reformních programů (National Reform Programmes, NRP) a na lisabonském programu Společenství[3] (Community Lisbon Programme, CLP). Pro zdůraznění souladu s CLP a IG, které schválila Rada, poskytuje shrnutí jednotlivých kapitol odkazy na příslušné dokumenty. Klíčovou roli v tomto ohledu sehrávají politiky inovací a výzkumu, neboť se zaměřují na to, aby společně obsáhly celé spektrum otázek ovlivňujících získání nových znalostí a tvorbu nápadů, jejich použití a komerční využití.

Pro dosažení silného a trvalého růstu je zapotřebí rázná odezva integrované politiky. EU by měla plně využít soudržný soubor nástrojů, které obsáhnou výzkum, inovace a další příslušné politiky. Je zapotřebí koordinace mezi členskými státy na úrovni regionální i evropské; akce na evropské úrovni by měly podporovat a doplňovat úsilí vnitrostátních orgánů a soukromého sektoru. Evropská rada stanovila na zasedání v Barceloně v roce 2002 cíl zvýšit v EU celkové investice do výzkumu z 1,9 % HDP na 3 % v roce 2010 s tím, že podíl financování ze soukromého sektoru by se zvýšil z 55 % na dvě třetiny. Pro dosažení tohoto cíle musí členské státy reformovat a posilovat své systémy veřejného výzkumu a inovací, podporovat partnerství veřejného a soukromého sektoru, zajišťovat příznivé právní prostředí, pomáhat rozvíjet podpůrné finanční trhy a vytvářet atraktivní podmínky pro vzdělávání, odbornou přípravu a profesní rozvoj.

Cíl 3 % a následný Akční plán[4] pro další investice do výzkumu měl na členské státy mobilizující účinek. Téměř všechny stanovily cíle, které – pokud by byly splněny – by do roku 2010 zvýšily v EU investice do výzkumu na 2,6 % HDP. Avšak místo růstu je intenzita

---

1 „Společně k růstu a zaměstnanosti. Nový začátek lisabonské strategie“ (KOM(2005) 24 v konečném znění) ze dne 2.2.2005.

2 Doporučení Rady 2005/601/ES ze dne 12. července 2005 týkající se hlavních směrů hospodářských politik členských států a Společenství .

3 „Společné akce pro růst a zaměstnanost: Lisabonský program Společenství“ (KOM(2005) 330 v konečném znění) a „Příloha dokumentu Společné akce pro růst a zaměstnanost: Lisabonský program Společenství“ (SEK(2005) 981).

4 KOM(2003) 226 v konečném znění.

výzkumu v EU víceméně stagnující[5]. Ve většině členských států nárůsty veřejných i soukromých investic do výzkumu a rozsah a cíle politických iniciativ zdaleka neodpovídají tomu, co by cíle vnitrostátní, natož cíl EU, vyžadovaly. Soukromé investice jsou obzvláště nízké. Stejně tak v Evropě nepřibývá dobrých výsledků v oblasti inovací[6].

Světová konkurence při lákání investic do výzkumu a inovací roste. K atraktivním místům, jako jsou USA nebo Japonsko, přibyli noví konkurenti, jako je Čína, Indie a Brazílie. Aby EU zůstala konkurenceschopná a udržela svůj model společnosti, potřebuje naléhavě rozsáhlé reformy. Kromě toho je míra konkurence taková, že osamoceně nemůže uspět žádný z členských států. Mělo by být plně využito nadnárodní součinnosti. To je jediný způsob, jak lze posílit výzkum a dosáhnout dobrých výsledků v oblasti inovací a efektivně je přeměnit na růst a zaměstnanost v EU. Vysoká úroveň výdajů na výzkum a vývoj a dobré výsledky v oblasti inovací přispívají k rozšíření a zkvalitnění pracovních příležitostí.Výzkumu a inovací je navíc zapotřebí i pro lepší udržitelnost hospodářství EU, a to vzhledem k nacházení všeobecně prospěšných řešení pro hospodářská růst, sociální rozvoj a ochranu životního prostředí.

Toto sdělení vychází z partnerství pro růst a zaměstnanost[7]. Zabývá se všemi oblastmi výzkumu a inovací včetně netechnologických inovací. Jasně zviditelňuje závazky přijaté lisabonským programem Společenství tím, že podrobně uvádí akce na podporu výzkumu a inovací, které budou uskutečněny a které byly obecně popsány v uvedeném programu. Nastiňuje ambiciózní akce, která jdou nad rámec 3% akčního plánu a dosavadní politiky v oblasti inovací[8]. Posiluje propojení mezi výzkumem a inovacemi, přičemž politika výzkumu se zaměřuje více na rozvoj nových znalostí a jejich použití, rámcové podmínky pro výzkum a politiku inovací, která se zabývá přeměnou znalostí na ekonomickou hodnotu a v komerční úspěch. V souladu s přístupem Komise ke zlepšování právní úpravy budou akce spolu s možnými vlivy na konkurenceschopnost podrobeny posouzení dopadu.

---

5 http://www.cordis.lu/indicators/publications.htm (Klíčové údaje o vědě, technologiích a inovacích za rok 2005) a http://epp.eurostat.cec.eu.int/ (údaje Eurostatu).

6 http://trendchart.cordis.lu/ (Ukazatele výsledků v oblasti evropských inovací).

7 „Společné akce pro růst a zaměstnanost: Lisabonský program Společenství“ (KOM(2005) 330 v konečném znění) ze dne 20.7.2005.

8 „Politika inovací: aktualizace přístupu Unie v kontextu lisabonské strategií“ (KOM(2003) 112 v konečném znění).

KAPITOLA 1 VÝZKUM A INOVACE JÁDREM POLITIK EU

Výzkum a inovace potřebují předvídatelné a vstřícné právní prostředí, aby přilákaly soukromé investice a pomohly převádět nové nápady na trh. Politiky v těchto oblastech by měly brát v úvahu také specifičnost odvětví, potřeby malých a středních podniků a úlohu veřejných výzkumných organizací a zároveň napomáhat strategickým cílům EU v oblastech, jako je životní prostředí, bezpečnost, zdraví a doprava. Za mnoho regulačních a správních postupů, které mají vliv na výzkum a inovace, zodpovídají členské státy. Přesto však Společenství může vést vlastním příkladem v oblastech spadajících do jeho pravomoci a podporovat členské státy v oblastech jejich pravomocí – nikoliv však zásahy, ale lepší a cílenější právní úpravou a politikami.

S tímto vědomím musí být všechny politiky na úrovni členských států a EU sladěny tak, aby podporovaly výzkum a inovace všude, kde je to možné. Musí prosazovat vynikající kvalitu v základním i aplikovaném výzkumu a zároveň umožňovat podnikům vyrábět, získávat a používat technologie, znalosti a finance, které potřebují k využití nových příležitostí na trhu.

1.1 Lepší právní úprava nové technologie

Právní úprava může výzkumu a inovacím napomáhat nebo bránit. Působení této právní úpravy závisí na návrhu, a to včetně jejího vlivu na obchodní rizika a právní jistotu, načasování a schopnosti vycházet vstříc alternativním technickým řešením. V rámci iniciativy „zlepšování právní úpravy“, jež si klade za cíl zdokonalit právo Společenství, je teď pro všechny nové legislativní návrhy Společenství povinné, aby u nich bylo provedeno posouzení dopadů. To zahrnuje hodnocení účinků takového návrhu na výzkum a vývoj.

Je také důležité zaujímat k právním předpisům předvídatelný, očekávatelný přístup, a to zejména pokud jde o regulaci trhu výrobků. K tomuto účelu je nutno identifikovat případy, kdy platné právní předpisy nebo normy, nebo naopak jejich absence, vytvářejí překážky vývoji a použití nových technologií, jakož i vzniku nových trhů. Při plánování výzkumných a inovačních činností by měla být brána v potaz budoucí regulační opatření. **Komise posílí svůj dialog se zúčastněnými stranami, aby určila regulační bariéry v oblasti výzkumu a inovací** a bude využívat zejména evropských technologických platforem a odvětvových skupin pro inovace, které vzniknou v rámci evropské iniciativy INNOVA. To napomůže soudržnému rozvoji technologií a právního prostředí.

Podnikatelské prostředí závisí také na kvalitě předpisů a jejich účinném provádění. To vyžaduje provést předpisy Společenství do vnitrostátních právních předpisů členských států bez dodatečné byrokracie a přijmout takové administrativní postupy, které budou příznivé pro výzkum a inovace. Členské státy se vyzývají k tomu, aby provedly a použily právní předpisy Společenství takovým způsobem, který bude výzkum a inovace prosazovat.

Evropská iniciativa INNOVA *je skupina projektů inovací v odvětvích, v níž dochází ke spojení analýzy s praktickými zkušenostmi. Svoji činnost zahájí na konci roku 2005 a bude zahrnovat:*

- *„sledování inovací v odvětvích“ k posouzení dobrých výsledků v oblasti inovací v různých hospodářských odvětvích a k určení hnacích sil a úkolů inovací;*
- *sítě uskupení hospodářských odvětví v Evropě organizované podle odvětví k určení a výměně osvědčených postupů v rámci souvisejících politik;*
- *sítě činitelů financujících inovace podle odvětví k určení konkrétních finančních potřeb podniků v uvedených odvětvích;*
- *skupiny pro inovace tvořené odborníky na vysoké úrovni z příslušných hospodářských odvětví, akademickými pracovníky a tvůrci politik k potvrzení výsledků projektu a k tvorbě politických doporučení;*
- *evropské fórum INNOVA (Europe INNOVA Forum) složené z virtuálního programu umožňujícího spojení a výměnu osvědčených postupů u veškerých iniciativ souvisejících s politikou inovací.*

1.2 Přesun státní podpory k výzkumu a inovacím

Výzkumu a inovacím se obecně daří nejlépe na otevřených a konkurenčních trzích. Jak však uvádí plán pro státní podpory[9], selhání trhu může bránit dosažení optimální úrovně výzkumu a inovací. Státní podpora může spolu s dalšími nástroji politiky řešit selhání trhu a měnit pobídky pro účastníky trhu, a tím podporovat výzkum a inovace. Stávající předpisy již členským státům poskytují prostřednictvím státní podpory široké možnosti ve prospěch výzkumu a inovací; Komise však oznámila, že svoje předpisy zreviduje tak, aby lépe odrážely strategické priority Společenství a nutnost zavést systém, který bude k výzkumu a inovacím vstřícnější.

K tomuto účelu Komise nedávno sestavila konzultační dokument týkající se státní podpory inovací, který překládá konkrétní návrhy na zlepšení pravidel pro státní podporu inovací ve vztahu k možnostem financování i právní jistotě. Pokračující přezkum má za cíl postupně snížit státní podporu a zaměřovat se nově na činnosti, jež mají nejvíce udržitelný vliv na konkurenceschopnost, pracovní příležitosti a růst. **Komise** zejména **hodlá upravit rámec Společenství pro státní podporu na výzkum a vývoj,** aby lépe odrážel priority Společenství, jako je podpora přeshraniční spolupráce v oblasti výzkumu, partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu, šíření výsledků výzkumu a hlavní výzkumné projekty společného evropského zájmu. Komise má navíc v úmyslu provést přezkum pravidel pro státní podporu a rizikový kapitál. Komise bude také podporovat ekologické inovace a zvyšování produktivity prostřednictvím ekologické účinnosti v souladu s akčním plánem pro environmentální technologie, a to zejména při úpravě pokynů Společenství o státní podpoře v oblasti životního prostředí.

1.3 Lepší efektivita a využití duševního vlastnictví

Většina podniků s vyspělými technologiemi považuje duševní vlastnictví za svůj nejcennější majetek. Účinná a efektivní ochrana duševního vlastnictví je pro výzkum a vývoj nezbytná. Vbrzku mohou být ztraceny miliony eur, jestliže se podniku nepodaří svoje duševní vlastnictví ochránit. Proto EU, pokud má přilákat podniky s vyspělými technologiemi, potřebuje cenově dostupný, právně bezpečný a na uživatele orientovaný systém ochrany duševního vlastnictví. Zavedení ochranné známky Společenství a práva ke vzoru Společenství byly v tomto směru velkými kroky.

Podobný postup pro patenty zatím bohužel chybí. V porovnání s USA se podniky v EU potýkají se stále vyššími náklady na patentování, a to z velké míry vzhledem k vysokým nákladům na překlady a udržování platnosti a také vzhledem nákladům na to, že společnosti musí v případě sporu obhajovat evropský patent zvlášť u soudů v každém členském státu s rizikem, že dojde ke protichůdným rozhodnutím. Přijetí patentu Společenství by z velké části tyto problémy vyřešilo tím, že by se vytvořil jednotný patentový soud a že by se snížily náklady na překlady.

To však není dostačující. Uživatelům se často nedaří chránit své duševní vlastnictví, neboť nevědí o současných možnostech. Proto **Komise posilní stávající informační a podpůrné služby,** jako je například asistenční služba (helpdesk) v oblasti práv duševního vlastnictví, **a bude napomáhat lepší spolupráci mezi příslušnými vnitrostátními agenturami.**

---

[9] „Akční plán pro státní podpory: Cílenější státní podpory a jejich nižší počet: plán pro reformu státní podpory v letech 2005 - 2009“ http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/saap_en.pdf

Spolufinancování Společenství může být poskytnuto společným projektům v rámci iniciativy PRO INNO a na koordinaci politiky v rámci iniciativy RTD OMC-Net.

Komise rovněž v roce 2006 zahájí dialog se zástupci hospodářských odvětví a dalšími zúčastněnými stranami, aby stanovila, jaké další kroky by se měly učinit, aby byl pro evropská hospodářská odvětví zajištěn řádný rámec v oblasti práv duševního vlastnictví.

1.4 Přitažlivý jednotný trh pro výzkumné pracovníky

Aby EU posílila svou roli ve vědě, technologiích a inovacích, potřebuje získat více kvalitnějších výzkumných pracovníků a plně jejich potenciál využívat. Měla by nejlepší mozky podněcovat k tomu, aby se věnovaly dráze výzkumných pracovníků a zůstaly v Evropě nebo do ní přicházely. V posledních letech byla v členských státech připravena a provedena všestranná a jednotná strategie pro posílení lidských zdrojů v oblasti výzkumu v EU.

Konečným cílem je vytvořit otevřený a konkurenceschopný evropský trh pracovní síly pro výzkumníky, který zvýší rozmanitost kvalifikace a profesionálních drah na nadnárodní úrovni. Významného pokroku bylo dosaženo na vnitrostátní úrovni díky množství akcí vedoucích k odstranění překážek mobility výzkumných pracovníků, k rozvoji jejich dovedností i kvalifikací potřebných pro vývoj kariéry napříč různými obory a disciplínami a k zlepšení jejich postavení i podpoře profesního rozvoje[8]. Avšak mobilní výzkumní pracovníci stále čelí právním, administrativním a informačním problémům, zejména v oblasti daní a sociálního zabezpečení, jakož i dalším překážkám mezioborové a nadnárodní mobility. Uvedené skutečnosti je nutno překonat.

Komise bude podporovat a sledovat provádění svých doporučení o Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání a pobyt výzkumných pracovníků. Jakmile budou tato doporučení přijata, bude stejný postup následovat jednak u směrnice o přijímání a pobytu výzkumných pracovníků z třetích zemí na období delší třech měsíců a jednak i u příslušného doporučení, které bude předjímat použití některých ustanovení uvedené směrnice. Členské státy jsou vyzývány k provedení výše uvedeného doporučení, jakož i doporučení Rady o krátkodobých vízech pro výzkumné pracovníky z třetích zemí. **Komise bude spolu s členskými státy nadále připravovat a provádět opatření pro překonání přetrvávajících překážek, kterým mobilní výzkumní pracovníci čelí.** Komise bude rovněž podporovat veřejné uznání výzkumných pracovníků a vyzývá členské státy, aby ji následovaly.

1.5 Využití veřejných zakázek na podporu výzkumu a inovací

Investice z podniků do výzkumu a inovací jsou silně ovlivňovány trhem, zejména úrovní výsledků, který zákazníci požadují. V oblasti veřejných zakázek dosahujících 16 % HDP EU jsou veřejné orgány významnými subjekty na trhu. Mají výkonné prostředky, jimiž vybízejí k soukromým investicím do výzkumu a inovací. K tomu by mohlo dojít, pokud budou stanoveny funkční požadavky způsobem, který umožňuje podnikům v co nejširší míře navrhovat inovační řešení. To by dalo podnikům silný podnět k tomu, aby maximalizovaly účinnost a výkon jimi nabízených výrobků a služeb, a to zvláště tam, kde veřejné orgány vystupují jako první zákazníci vytvářející hlavní trhy pro nové technologie. Trhy, v nichž mají veřejné orgány velký potenciál vyvolat poptávku po nových technologiích, zahrnují dopravu, energetiku, životní prostředí, zdravotnictví, vzdělávání, informatiku a spoje.

K využití tohoto potenciálu potřebují úředníci působící v oblasti zadávání veřejných zakázek politické a řídicí zázemí a praktickou podporu. Tvůrci politik a veřejné orgány by měli vědět o možnostech, které poskytuje nový právní rámec pro veřejné zakázky – zejména v oblastech podpory podniků ke zvýšení technologického a inovačního obsahu nakupovaného zboží a služeb. Na podporu nezbytných změn jsou zapotřebí nové nástroje. V oblasti životního prostředí byla takovýmto nástrojem v roce 2004 příručka o ekologických veřejných zakázkách.

Komise bude zvyšovat povědomí o přednostech přesměrování veřejných zakázek k posílení výzkumu a inovací a o vymezení tohoto tématu v předpisech Společenství o veřejných zakázkách. Tyto informace bude obsahovat „příručka o veřejných zakázkách a výzkumu a inovacích“.

Tuto činnost, jež bude plně v souladu se směrnicemi o zadávání veřejných zakázek[10], jakož i pravidla pro státní podporu bude nutno vnímat v širších souvislostech různých způsobů, jimiž může politika veřejných zakázek přispívat k naplňování lisabonského partnerství pro růst a pracovní příležitosti. V tomto ohledu Komise zajistí soudržnost různých probíhajících iniciativ a zváží, jakým způsobem by bylo možné nejlépe realizovat významný příspěvek, jímž se může uplatňování veřejných zakázek podílet na dosažení lisabonských cílů. Toto úsilí může posílit vzájemná výměna zkušeností mezi zúčastněnými stranami členských států a úředníky působícími v oblasti zadávání veřejných zakázek, a to včetně předávání osvědčených postupů.

1.6 Lepší a širší využití daňových pobídek

Dobře vytvořené daňové pobídky mohou v podnicích podporovat výzkum a inovace jednodušším a předvídatelnějším způsobem než granty, ovšem za cenu snížení schopnosti dosáhnout konkrétních cílů výzkumu a inovací. V posledních letech zavedlo mnoho členských států nové daňové pobídky nebo za účelem stimulace výzkumu v podnicích podstatně rozšířily pobídky stávající. Tyto pobídky nyní v několika členských státech představují podstatnou část celkového úsilí veřejného sektoru na podporu výzkumu v podnicích. Avšak návrhy a provádění daňových pobídek se velmi liší a výsledkem je roztříštěné a nepřitažlivé daňové prostředí.

Daňové pobídky jsou v zásadě v pravomoci jednotlivých členských států. Avšak jejich účinnost a stabilita by se mohla zlepšit pomocí určení a šíření osvědčených postupů v souladu s právem Společenství a podporou konzistentních přístupů v EU ke společným otázkám, jakými je přeshraniční externí zajišťování výzkumu, expanze nedávno založených podniků s intenzivním výzkumem nebo synchronizace vnitrostátní podpory s velkými evropskými výzkumnými projekty. Lze rovněž posoudit jejich rozšíření na jiné formy inovací, jakými je například konstrukční nebo procesní technika. Je samozřejmě naprosto nezbytné, aby byly všechny tyto režimy v souladu s právem Společenství.

V návrhu daňových pobídek by měla být pozornost věnována malým a středním podnikům, jejichž výzkum je často zajišťován externě nebo které získávají nové technologie prostřednictvím přenosu technologií. Nedávno založené inovativní malé a střední podniky vesměs dosahují nižších zisků, nebo dokonce zaznamenávají ztráty, a tak nemohou na rozdíl od velkých podniků snadno využívat daňových pobídek.

---

[10] Směrnice EU 2004/17 a 2004/18.

Komise má v úmyslu přijmout sdělení, které by zavedlo účinnější, stabilnější a koordinovanější využití daňových pobídek pro výzkum a vývoj v celé EU. Bude poskytovat pokyny pro tvorbu a provádění daňových pobídek pro výzkum a vývoj, včetně konkrétních režimů týkajících se oblastí společného zájmu.

K tomu, aby se výzkum a inovace staly jádrem politik EU:			
	Komise:	**Od členských států se žádá:**	**Odkaz:**
1.1	posílí dialog se zúčastněnými stranami aby určila regulační bariéry v oblasti výzkumu a inovací	Provést do vnitrostátního práva právní předpisy Společenství takovým způsobem, aby podporovaly výzkum a inovace	IG 7 a 14
1.2	přijme režim pro státní podporu, jenž bude vstřícnější k výzkumu a inovacím	plně využívat možností nového rámce pro podporu výzkumu a inovací	IG 7 a 13
1.3	podpoří akce na zlepšení systému práv duševního vlastnictví a jeho účinného využití	přijmout patent Společenství a v mezidobí zlepšit stávající systém	IG 8 CLP akce I.1
1.4	podpoří, bude sledovat a dále rozvíjet akce v rámci strategie lidských zdrojů ve výzkumu	provést doporučení a směrnice (pokud byly přijaty) o lidských zdrojích ve výzkumu a další prostředky	IG 7 CLP akce III.10
1.5	podpoří využití veřejných zakázek k podpoře výzkumu a inovací	zvážit přezkum v oblasti postupů při zadávání zakázek prostřednictvím vzájemné výměny zkušeností a využití možností daných novou právní úpravou	IG 3 a 8
1.6	poskytne pokyny pro podporu optimálního využití daňových pobídek v oblasti výzkumu a vývoje	dobrovolně provést připravované pokyny s přihlédnutím k vnitrostátním souvislostem	IG 7 CLP akce III.9

KAPITOLA 2 VÝZKUM A INOVACE JÁDREM FINANCOVÁNÍ EU

Programy veřejné podpory mají zásadní význam pro „dosahování výborných výsledků a přitažlivost vědecké základny“, jakož i pro dobré výsledky v oblasti inovací v podnicích. Při rozdělování veřejných výdajů by měla být na všech úrovních dána vyšší priorita výzkumu a inovacím. Navíc by se měly lépe využívat různé mechanismy veřejné podpory k přilákání soukromých investic: granty, nástroje vlastního kapitálu, záruční režimy a další mechanismy sdílení rizik.

Komise to již udělala ve svých návrzích sedmého rámcového programu pro výzkum[11] (7th Research Framework Programme, FP7) a v rámcovém programu pro konkurenceschopnost a inovaci[12] (Competitiveness and Innovation Framework Programme, CIP), ve strukturálních

[11] KOM(2005) 119 v konečném znění.
[12] KOM(2005) 121 v konečném znění.

fondech[13], fondu rozvoje venkova a jiných příslušných nástrojích. Tyto nástroje se vzájemně doplňují a každý má svoji specifickou formu řízení. Členské státy by také měly učinit i další kroky, a to zohlednit svoji konkrétní situaci a poučit se ze zkušeností jiných.

2.1 Využití veřejných a soukromých zdrojů pro klíčové technologie

Rada a Evropský parlament jsou vyzvány k přijetí návrhů Komise na FP7 a CIP, jež by poskytly finanční prostředky a nástroje k řešení otázek souvisejících s novým lisabonským partnerstvím pro růst a pracovní příležitosti.

V případě FP7 navrhuje Komise zachovat jako hlavní nástroj projekty nadnárodní spolupráce, které obvykle spojují veřejný výzkum a soukromý sektor. Komise navíc navrhuje nové přístupy, jež dále prohloubí význam FP7 pro hospodářská odvětví. Komise zejména navrhuje pod názvem „společné technologické iniciativy“ zřídit dlouhodobá partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblastech, kde jsou stávající programy nepřiměřené vzhledem k šíři výzkumu a rozsahu požadovaného materiálu a lidských zdrojů. Tato partnerství budou provádět části strategických plánů výzkumu definovaných evropskými technologickými platformami za koordinace s vnitrostátními programy a projekty ze stejné oblasti. Mají za cíl kombinovat financování z veřejných zdrojů na úrovni Společenství a vnitrostátních úrovních s financováním ze soukromého sektoru. Případně lze rovněž přispět úvěry EIB.

Jiným novým nástrojem navrženým v rámci FP7 je „finanční nástroj na sdílení rizik“. Má za cíl zjednodušit přístup k financování dluhů prostřednictvím EIB pro účastníky velkých evropských výzkumných akcí, například nových výzkumných infrastruktur a velkých projektů založených na spolupráci, včetně projektů EUREKA. Sdílení rizik s EIB umožní větší objem úvěrů na výzkumné projekty a financování životaschopných projektů s vyšším rizikem, než by bylo pro EIB jinak možné.

Návrhy Komise na FP7 si rovněž kladou za cíl posílit kapacitu malých a středních podniků v oblasti výzkumu a inovací. Komise navrhla zdvojnásobit prostředky vyčleněné na specifické akce FP7 na podporu externího zajišťování výzkumu malými a středními podniky nebo sdruženími malých a středních podniků. Účast malých a středních podniků na FP7 se dále zvýší zohledněním jejich potřeb při určení obsahu tematických oblastí a dalším zjednodušením i racionalizací správních/finančních postupů. Navíc bude Komise pokračovat v podpoře účasti malých a středních podniků na výzkumných programech EU.

V oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT) zahájila Komise iniciativu i2010[14]. Ta zdůrazňuje všudypřítomnost ICT jako klíčových činitelů inovací. Například pevné a bezdrátové širokopásmové komunikace mají zásadní význam při budování základní infrastruktury pro inovace a znalostní ekonomiku. Pomáhají vytvářet poptávku po nových aplikacích a službách a poskytují podnikům prostředky ke zvýšení produktivity prostřednictvím inovacemi postupů. Program CIP podpoří širší zavádění a lepší využití ICT v soukromém i veřejném sektoru.

Ekologické inovace včetně metod na podporu energetické účinnosti mají velký potenciál při vytváření konkurenčních výhod pro evropské podniky. Návrh CIP zahrnuje podporu pilotních

---

[13] KOM(2005) 299 v konečném znění.

[14] „i2010 - evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost“ (KOM(2005) 229 v konečném znění: http://europa/eu.int/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm

projektů a tržních replikací technologií ekologických inovací, aby je pomohl použít v souladu s akčním plánem pro ekotechnologie[15].

Dalších finance chybějící v oblasti výzkumu a provedení poskytuje například transevropská síť rozpočtových linií, která podporuje průmyslové projekty v oblasti radiových navigačních systémů (GALILEO), železnic, řízení letového provozu a dalších aplikací inteligentních dopravních systémů.

2.2 Evropské strukturální fondy – hnací síla výzkumu a inovací

Politika soudržnosti podporovaná strukturálními fondy se stále více zaměřuje na znalosti, výzkum a inovace. Tam, kde regiony, členské státy a Komise podporují rozvoj v rámci přístupu „zdola nahoru“, jenž je založen na partnerství a sdíleném řízení, se tato politika ukázala jako silný nástroj, který vede ke zvýšenému růstu a vytváření pracovních příležitostí. V průběhu současného programového období (2000–2006) bylo vynaloženo již velké úsilí; výdaje na výzkum a inovace u Evropského fondu pro regionální rozvoj dosahují 7,4 % z celkových výdajů vyčleněných na méně rozvinuté regiony (7,5 miliardy eur) a 11 % z výdajů na regiony s hospodářskou restrukturalizací (2,4 miliardy eur). Komise navrhuje, aby členské státy v příštím programovém období významně zvýšily výdaje v této oblasti. Podobné úsilí se vynakládá rovněž v rámci Evropského sociálního fondu.

Tento přístup se odráží v předloze Komise k strategickým hlavním směrům politiky soudržnosti[16], který předpokládá, že strukturální fondy budou plně podporovat provádění partnerství pro růst a zaměstnanost. Takto může být financována široká škála akcí souvisejících s výzkumem a inovacemi, například regionální a nadnárodní uskupení, póly excelence, přenos technologií, služby na podporu podnikání a akce pro rozvoj lidského kapitálu, jakož i pro pomoc pracovníkům a podnikům při předvídání hospodářských změn i pro přizpůsobování se těmto změnám. Regiony a členské státy mohou využívat strukturální fondy pružně, aby jim pomohly uspokojit jejich konkrétní potřeby a využít součinnosti s FP7 a CIP. Za účelem vývoje nových vysoce kvalitních produktů s přidanou hodnotou a za účelem podpory udržitelného využívání přírodních zdrojů bude inovační akce rovněž spolufinancovat Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. **Komise bude prostřednictvím hlavních strategických směrů a interakcí s členskými státy i regiony využívat strukturálních fondů a fondu rozvoje venkova pro zlepšení poznatků i inovací a k podpoře růstu.**

Členské státy jsou vyzývány k tomu, aby plně využívaly strukturálních fondů a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro posílení a budování silných výzkumných a inovačních systémů.

2.3 Zlepšení přístupu malých a středních podniků k financím

Přístup k financím zůstává pro podniky, včetně inovativních malých a středních podniků, velkým problémem. Inovativní podniky s intenzivním výzkumem a vývojem mají často potíže se získáváním financí ve stadiích mezi předvedením nové technologie, procesu, výrobku nebo

---

[15] „Propagace technologií podporujících trvale udržitelný rozvoj: akční plán Evropské unie pro ekotechnologie“ (KOM(2004) 38 v konečném znění)“.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0038en01.pdf

[16] Strategické hlavní směry stanoví strategický rámec pro nové operační programy, které mají být podporovány Evropským fondem pro regionální rozvoj (ERDF), Evropským sociálním fondem (ESF) a Fondem soudržnosti. Viz KOM (2005) 299 v konečném znění.

služby a jejich komerčním využitím. V porovnání s hlavními konkurenty není trh financí pro inovativní podniky v Evropě dosud dostatečně rozvinut, a to od stadia před založením podniku až po jeho rozšíření.

Je také potřeba zlepšit přístup vyspělejších inovativních malých a středních podniků k vlastnímu kapitálu a kvazivlastnímu kapitálu pro „následné“ investice na pomoc podnikům, aby dosáhly svého plného potenciálu, uvedly svoje výrobky a služby na trh a pokračovaly ve financování svého výzkumu. To vyžaduje pobídky k přijímání většího rizika a změnu přístupů finančních institucí, soukromých investorů a „business angels“. Z toho důvodu bude Komise věnovat pozornost různým aspektům finančního růstu a akcí EU, a to ve svém sdělení v roce 2006.

Komise předložila konkrétní návrhy na zlepšení přístupu malých a středních podniků k financím prostřednictvím CIP. Navrhovaným novým mechanismem pro inovativní malé a střední podniky a malé a střední podniky s vysokým růstem se zlepší a posílí mechanismy Společenství pro sdílení rizik a zisku se soukromými i investory, čímž se zvýší vliv na poskytnutí vlastního kapitálu inovativním společnostem. Navrhované záruční prostředky malých a středních podniků zlepší přístup malých a středních podniků k vlastnímu kapitálu nebo kvazivlastnímu kapitálu (mezaninové financování) sdílením rizika těchto operací. Malým a středním podnikům činným v oblasti ekologických inovací bude poskytována zvláštní podpora. Tyto nástroje budou řízeny Evropským investičním fondem a budou doplněny iniciativou skupiny Evropské investiční banky v oblasti investic na inovace[17]. Měly by rovněž usilovat o součinnost s opatřeními ke zlepšení přístupu malých a středních podniků k financím - například granty a úvěry - v rámci strukturálních fondů.

Komise navíc zorganizuje setkání zúčastněných stran, na němž by se určily dalších překážky získávání financí a posoudila se možná řešení. Malé a střední podniky nemohou například v současné době snadno využívat svá práva duševního vlastnictví k získání financování dluhů, které tvoří velký objem jejich externích financí. Pro malé a střední podniky s vysoce rozvinutými technologiemi a intenzivním výzkumem to představuje problém, protože často nemohou finančním institucím nabídnout žádnou jinou záruku, a práva duševního vlastnictví jsou jejich hlavním aktivem. Komise bude působit na finanční společenství, účetní orgány a společenství duševního vlastnictví, aby prozkoumaly možnosti posouzení práv duševního vlastnictví[18].

2.4 Využití vnitrostátních programů a dalších zdrojů financování pro evropský výzkumu a inovace

Prostředky Společenství na podporu inovačních a výzkumných činností představují pouze malou část celkového úsilí v oblasti evropského veřejného financování[19]. Aby se vyrovnal nedostatek kritického množství, musí vnitrostátní programy zvýšit svoji účinnost a doplňkovost a přispívat k plně integrovanému Evropskému výzkumnému a inovačnímu prostoru, jakož i důsledně pobízet k využití vnitrostátních prostředků na podporu činností evropského výzkumu a inovací. Iniciativa ERA-NET[20] prokázala úspěšnost tohoto přístupu, neboť předestřela vyhlídky na růst nadnárodní spolupráce.

---

17 „Iniciativa Inovace 2010“: http://www.eib.eu.int/site/index.asp?designation=i2i

18 Viz také opatření o výkaznictví v oblasti duševního kapitálu v oddílu 3.5.

19 Například FP6 představuje 5 % veřejně financovaného výzkumu v EU.

20 http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm

Komise navrhla rozšířit a posílit nástroje Společenství za účelem dalšího podnícení nadnárodní spolupráce a koordinace regionálních a vnitrostátních programů podporujících výzkum a inovace. Poskytnou přímou podporu Společenství na rozvoj a provedení společných výzkumných a inovačních programů v členských státech. Nástroje se skládají z programu ERA-NET Plus, nových iniciativ podle článku 169 Smlouvy o ES v rámci FP7 a z programu podpory podnikatelských inovací v rámci CIP, který bude vycházet z iniciativy PRO INNO, jež má být zahájena v polovině roku 2006.

*Iniciativa **PRO INNO** má za cíl podporovat nadnárodní spolupráci mezi inovačními agenturami a programy:*

- *vytvořením výukové platformy INNO pro určení a další posouzení osvědčených postupů na podporu inovace prostřednictvím přezkumu odborníky a studií posouzení dopadů;*
- *podporou vytvoření sítí INNO pro komunikaci řídících pracovníků inovačních regionálních/vnitrostátních programů, čímž v zájmu usnadnění nadnárodní spolupráce;*
- *podporou určitých nadnárodních inovačních iniciativ a partnerstvím veřejného a soukromého sektoru prostřednictvím akcí INNO.*

Výzva k podávání návrhů bude vyhlášena v říjnu 2005.

Dary jsou s výjimkou Spojeného království nedostatečně vyvinutým zdrojem finančních prostředků pro výzkum (zejména základní výzkum) ve většině zemí EU. Měla by se proto rozvíjet úloha nadací a fondů při získávání prostředků na výzkum. To znamená řešit množství právních, regulačních a fiskálních otázek. Nadace musí být také transparentnější a zodpovědné, aby vzbuzovaly u dárců důvěru. **Komise zkoumá způsoby a prostředky pro rozvoj a využití potenciálu dobročinnosti jako zdroje financování výzkumu**.

	K tomu, aby se výzkum a inovace staly jádrem politik EU:		
	Komise :	**Od členských států se žádá:**	**Odkaz:**
2.1	podnítí využívání strukturálních fondů pro výzkum a inovace	přijmout návrhy Komise k Fondu soudržnosti a strukturálních fondů a plně využívat široké škály nových příležitostí, které tyto fondy a fond pro rozvoj venkova nabízejí, pokud jde o výzkum a inovace	CLP akce II.1 to 3 a III.1 a 2
2.2	podpoří lepší přístup k financím pro inovativní malým a středním podnikům	plně využívat vlastní kapitál a záruční režimy a zapojit finanční společenství do procesu usnadňování přístupu k financím	IG 8 a 15
2.3	podpoří rozvoj nových technologií a jejich zavedení na trh	přijmout návrhy Komise na sedmý rámcový program pro výzkum a rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace, a to spolu s Evropským parlamentem	CLP II.4 a 5
2.4	využije vnitrostátní a regionální programy pro výzkum a inovace a jiné zdroje financování	plně využít podpůrné režimy Společenství pro podporu nadnárodní spolupráce	IG 8 CLP II.4

KAPITOLA 3 VÝZKUM A INOVACE JÁDREM PODNIKÁNÍ

Když se výzkum a inovace stanou jádrem podnikání, stávají se hnací silou blahobytu i růstu. Obecně je rovněž známo, že dobré výsledky v oblasti inovací v podnicích posiluje, pokud podniky tvoří uskupení a sítě. Veřejná politika nemůže vytvářet uskupení, ale veřejné financování je může posilovat. Pro posílení základny hospodářských odvětví

v rámci evropské vědecké základny je nutno výrazně zlepšit spolupráci veřejného výzkumu a hospodářských odvětví.

Podnikání i politika mohou mít prospěch z lepší informovanosti o trendech soukromých investic do výzkumu a inovací, zejména v jednotlivých odvětvích. Při formulování politik výzkumu a inovací je třeba klást větší důraz na potřeby odvětví; jakož i na zlepšení služeb na podporu podnikání, na lepší zavádění technologií a na podporu podnikatelských inovací, zejména při pomoci malým a středním podnikům v překonávání jejich konkrétních problémů a v zapojení do evropských sítí.

3.1 Posílení partnerství vysokých škol a hospodářských odvětví

Jednou ze slabých stránek evropského systému výzkumu a inovací je skutečnost, že spolupráce v oblasti výzkumu a předávání znalostí mezi veřejnými výzkumnými organizacemi, zejména mezi vysokými školami a hospodářskými odvětvími, není optimální. I když mnoho členských zemí odvedlo v této oblasti hodnotnou práci, často se tato činnost odehrávala pouze na úrovni daného státu. Z tohoto důvodu jsou v EU současné předpisy a praxe roztříštěné, a to zejména ty, které se týkají vlastnictví výsledků výzkumu financovaného z veřejných zdrojů a smluvních úprav mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a hospodářskými odvětvími.

Lepší soulad předpisů a praxe v EU by podpořil vazby mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a hospodářskými odvětvími a zvýšil by jejich vliv na nejvyšší možnou míru. Tím by se vytvořily rovnocenné podmínky pro přeshraniční partnerství mezi vysokými školami a podniky hospodářským odvětví v oblasti výzkumu, což by představovalo příspěvek pro Evropský výzkumný a inovační prostor.

Za tímto účelem **Komise přijme sdělení, které určí hlavní směry EU pro zlepšení spolupráce v oblasti výzkumu a předávání znalostí mezi veřejnými vědeckými organizacemi a hospodářskými odvětvími** a vyzve členské státy a investory k jeho provádění na základě dobrovolnosti a flexibility. Hlavní směry budou vycházet ze stávajících osvědčených postupů (členských států i investorů), jakým je například iniciativa Zodpovědné partnerství (Responsible Partnering Initiative), kterou zahájilo několik evropských sdružení hospodářských odvětví a akademických sdružení [21].

Komise rovněž navrhne kroky k posílení postavení vysokých škol v evropském výzkumu a technologiích, včetně vytváření znalostí pro podnikatelskou obec a s podnikatelskou obcí a předávání znalostí do společnosti. Program v rámci FP7 nazvaný „Partnerství a cesty mezi hospodářskými odvětvími a vysokými školami“ (Industry-academia partnerships and pathways) zvýší sdílení znalostí prostřednictvím partnerství pro společný výzkum spolu s náborem zkušených výzkumných pracovníků, vysíláním pracovníků mezi oběma sektory apod. V souvislosti s novým rámcem pro státní podporu na výzkum a vývoj Komise ujasní otázky partnerství vysokých škol a hospodářských odvětví, pokud jde o pravidla pro státní podporu.

---

[21] EIRMA, EUA, Proton a EARTO, „Příručka zodpovědného partnerství“, http://www.eirma.asso.fr

3.2 Hlavní inovační střediska a uskupení hospodářských odvětví se zaměřením na výzkum

EU má mnoho dynamických uskupení hospodářských odvětví, i když jsou menší a méně integrované než v USA. Výzkum a inovace proto trpí stejnou roztříštěností jako vnitřní trh. Aby se pro zahraniční investory staly co nejpřitažlivější, musí tato hlavní inovační střediska a uskupení dosáhnout kritického množství. Nemohou být postaveny na zelené louce, ale závisejí na silné základně hospodářských odvětví a dobrých a důvěryhodných vztazích mezi vědou a hospodářskými odvětvími.

Budování sítí v rámci uskupení i mezi doplňkovými uskupeními je klíčovým faktorem pro jejich úspěšný rozvoj. Střediska odborné přípravy a výzkumná centra, finanční instituce, konzultanti pro inovace a duševní vlastnictví, agentury pro místní a regionální rozvoj a další podpůrné organizace sehrávají klíčovou úlohu pro úplné využití tvůrčího obchodního potenciálu podniků. Z rostoucí složitosti výrobků a procesů i potřeby začlenění služeb, jakými jsou údržba, logistika a uvádění výrobků na trh, vznikají problémy dokonce i v těch nejúspěšnějších uskupeních. Spolupráce mezi uskupeními může pomoci tyto problémy řešit.

*Iniciativa **Regiony znalostí (Regions of Knowledge)** bude podporovat nadnárodní vzájemou výměnu zkušeností a spolupráci mezi uskupeními se zaměřením na výzkum tím, že umožní setkávání regionální orgánů a agentur pro rozvoj, veřejných výzkumných organizací, hospodářských odvětví a jiných příslušných zúčastněných stran. Hlavní činnosti se zaměřují na:*

- *analýzu, rozvoj a provádění výzkumných plánů regionálních uskupení a spolupráci mezi nimi;*
- *„instruktáž“ ze strany vyspělých regionů pro regiony s méně rozvinutým profilem výzkumu;*
- *opatření pro těsnější začlenění výzkumných pracovníků a institucí do regionální ekonomiky.*

Členské státy jsou vyzývány k tomu, aby rozvíjely regionální a vnitrostátní politiky k inovačním uskupením a hlavním inovačním střediskům za podpory, kterou nabízí evropské strukturální fondy. Toto úsilí členských států a regionů bude podněcovat a podporovat několik opatření EU. Komise připraví spolu s mapou analyzující silné stránky a strategie skupin existujících v EU. **Evropská iniciativa INNOVA poskytne podporu k usnadnění vytváření sítí mezi uskupeními hospodářských odvětví** s ohledem na prohloubení nadnárodní spolupráce a na získávání zkušeností od jiných účastníků v oblasti tvorby a řízení úspěšných iniciativ pro uskupení.

V rámci FP7 jsou navrhovány zvýšené zdroje na pokračování iniciativy Společenství „Regiony znalostí“, která podporuje určení a provádění politik rozvoje uskupení se zaměřením na výzkum.

3.3 Aktivní služby na podporu podnikání k podnícení výzkumu a inovací

Malé a střední podniky mají s přibližně 66 % zaměstnaností v soukromém sektoru a 57 % přidanou hodnotou v EU-25 pro podnikovou ekonomiku Evropské unie zásadní význam. Avšak mnoho z nich čelí problémům souvisejícím s jejich velikostí, zejména pokud jde o inovace, přístup k informacím, vytváření sítí a hledání partnerů. Veřejné orgány by se měly věnovat těmto významným nedostatkům na trhu tím, že budou usnadňovat rozšiřování

technologií pro malé a střední podniky a posilovat jejich schopnost rozvíjet se, získávat, přizpůsobovat se a využívat nové technologie.

Politika EU v oblasti inovací proto usnadňuje nadnárodní přenos technologií mezi podniky a podněcuje je k tomu, aby uváděly na trh inovace, zejména prostřednictvím sítě inovačních kontaktních center[22], která vyplňují mezeru na trhu tím, že představují regionální bránu evropské spolupráce a propojují základní znalostí s celoevropskými odbornými poznatky i kontakty. **Komise bude pokračovat v podpoře sítí inovačních kontaktních center a bude vybízet k součinnosti s jinými sítěmi na podporu podnikání,** jakými jsou evropská informační střediska, přičemž bude přihlížet k možnému vytváření ucelených kontaktních míst (one-stop shop) a ke zlepšování a rozšiřování rozsahu, účinnosti a kvality poskytovaných služeb. Komise rovněž podporuje tvorbu sítí, které inovace posilují prostřednictvím meziregionální spolupráce v rámci strukturálních fondů.Tato zlepšení se zaměří zejména na činnosti v oblasti nadnárodního přenosu technologií a hledání partnerů mezi inovativními malými a středními podniky, výzkumnými organizacemi a velkými podniky.

3.4 Řízení inovací a sociální změny

Řízení inovací je nezbytným předpokladem pro úspěch podniků v oblasti inovací. Mnoho podniků, zejména malé a střední podniky, se střetává s obtížemi při plánování, realizaci a uvádění inovačních výrobků na trh, jakož i při inovaci svých výrobních procesů. Inovace nemohou uspět, aniž by se vzaly v potaz lidské zdroje. Proto je zapotřebí, kromě konkrétních výzkumných dovedností a otázek profesního rozvoje, jimž se věnoval oddíl 1.4. této strategie, další vzdělávání a odborná příprava v tom smyslu, aby evropský lidský kapitál nezaostal za dovednostmi a znalostmi nezbytnými pro inovace. Patří mezi ně i podnikatelské dovednosti a ochota podstupovat rizika.

Podniky všech velikostí by měly být pružnější v reakcích na rychlé změny poptávky, musí se přizpůsobovat novým technologiím, jakými jsou například ICT a elektronické obchodování (e-business), a musí být schopny zavádět neustále inovace, aby zůstaly konkurenceschopnými. Za tímto účelem se budou podporovat a rozšiřovat inovační pracovní postupy, což zdůrazňuje i evropská strategie zaměstnanosti. Program pro vzdělávání a odbornou přípravu do roku 2010[23] a integrovaný akční program v oblasti celoživotního vzdělávání[24] se rovněž podílejí na usnadnění strukturálních a sociálních změn.

Inovace vyžadují investice do lidí a jejich dovedností. Odhodlání k inovacím a výzkumu je také projevem sociální odpovědnosti podniků[25]. Dobrovolné iniciativy, které jdou nad rámec právních, smluvních a jiných požadavků, mohou posilovat konkurenceschopnost podniku, urychlovat sociální a ekologické inovace, jež spojují obchodní výhody se společenskými cíli. **Komise bude mezi evropskými podniky takové inovační postupy sociální odpovědnosti podniků podporovat.**

---

22 http://irc.cordis.lu/

23 Sdělení Komise: „Vzdělávání a odborná příprava do roku 2010: nezbytnost reforem klíčem k úspěchu lisabonské strategie o “ (KOM(2003) 685 v konečném znění) ze dne 11.11.2003. http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

24 Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí integrovaný akční program v oblasti celoživotního vzdělávání (KOM(2004) 474 v konečném znění) ze dne 14.7.2004.

25 Společenská odpovědnost podniků představuje u podniků začlenění sociálních a environmentálních otázek do svých podnikových operací i do vztahů se zúčastněnými stranami (KOM(2002) 347).

Na podporu rozšiřování osvědčených postupů řízení inovací bude Komise napomáhat rozvoji nových nástrojů sebehodnocení, které budou dále využívat regionální a vnitrostátní inovační agentury k podpoře malých a středních podniků. Dále **bude Komise podporovat vytvoření nové evropské ceny za inovace** jako „ceny cen“, aby se tak zvýšila prestiž úspěšných inovativních evropských podnikatelů.

3.5 Potenciál inovačních služeb

Odvětví služeb hraje důležitou roli v růstu a tvorbě nových pracovních příležitostech. V současnosti jsou hnací silou inovací ve službách hlavně nové nabídky, které reagují na poptávku zákazníků. Ve stále větší míře jsou však služby určovány vyššími investicemi do výzkumu a jsou závislé na zavádění nových technologií.

Komise význam inovačních služeb pro evropskou ekonomiku uznává, a proto **do konce roku 2006 definuje strategii na podporu inovačních služeb v EU,** a to na základě práce a politických doporučení Evropského fóra pro služby související s podnikáním[26]. Mechanismy na podpory inovací se zaměří na specifické potřeby služeb a bude vynaloženo i zvláštní úsilí k lepšímu měření inovací v oblasti služeb.

3.6 Ustavení evropského systému pro sledování průmyslového výzkumu a inovací a zlepšení výkaznictví v oblasti duševního kapitálu

Ačkoli je výše investic do výzkumu u vrcholových evropských podniků v mnoha odvětvích srovnatelná s výší těchto investic v USA a Japonsku, je deficit EU ve výzkumu způsoben z velké části nedostatečnými investicemi ze strany soukromého sektoru, což je částečně způsobeno jiným složením odvětví. EU má totiž v klíčových hospodářských odvětvích s vysokými nároky na výzkum nižší objem výroby než USA nebo Japonsko[27]. Uvedené skutečnosti a další faktory – některé specifické pro dané odvětví – zabraňují v EU dobrým výsledkům v oblasti inovací i konkurenceschopnosti.

I když jsou v členských státech k dispozici četné údaje a analýzy investic do výzkumu hospodářských odvětví a výsledků v oblasti inovací, dostupnost údajů a jejich srovnatelnost v podnicích i odvětvích se musí zlepšit, aby bylo možné lépe pochopit faktory, které řídí trendy investic, určit nadcházející úkoly a předvídat příležitosti pro zlepšení investic do výzkumu a inovací, jakož i předjímat překážky tohoto úsilí.

Jak bylo uvedeno v nedávném sdělení o průmyslové politice[28], Komise ustaví evropský systém pro sledování výzkumu hospodářských odvětví a inovací. Vychází z koordinovaného vývoje a využití různých statistických a analytických nástrojů. Za tímto účelem Komise rozšíří svoje sledování a analýzu soukromých investic do výzkumu doplněním o každoroční přehled investic do evropského výzkumu hospodářských odvětvích spolu s každoročními průzkumy očekávaných trendů v těchto odvětvích. Systém navíc **bude** v souvislosti s výsledky a postupy **vycházet z** „dozoru nad inovacemi v odvětvích“ (Sectoral Innovation Watch), jenž sleduje a srovnává modely inovací v odvětvích. Tento informační systém napomáhá tvůrcům politik k optimalizaci politik v oblasti inovací a výzkumu prostřednictvím lepšího posouzení potřeb a specifických rysů a podporuje zlepšení konkurenceschopnosti v jednotlivých odvětvích a podnicích. Skupina zúčastněných stran na

---

26 http://europa.eu.int/comm/internal_market/services/brs/forum_en.htm
27 http://eu-iriscoreboard.jrc.es/
28 KOM(2005) 474 v konečném znění

vysoké úrovni, včetně zástupců hospodářských odvětví a tvůrců politik poskytne jak odbornou podporu, tak i zpětnou vazbu ve věci zaměření a významu této činnosti ve vztahu ke konkurenceschopnosti.

Málo podniků si systematicky vede záznamy o svém duševním kapitálu, hodnotě vytvořené výzkumem a dalších zdrojích znalostí. Toto podceňování duševního kapitálu může vést na finančních trzích k příklonu k tradičním podnikům spíše než k podnikům s intenzivním výzkumem, a v rámci podniků tak může při přidělování prostředků dojít ke zkreslení. Ačkoli bylo vyvinuto několik metod měření a vykazování duševního kapitálu, zejména pro účely vnitřního řízení, je jejich používání v podnicích na nízké úrovni. **Komise bude dále podporovat jejich vývoj i využití a zároveň bude zlepšovat konzistentnost definic a metod v celé EU**. V potaz by měly být brány rovněž postoje zúčastněných stran a vývoj účetních pravidel.

K tomu, aby se výzkum a inovace staly jádrem podnikání:			
	Komise:	**Od členských států se žádá:**	**Odkaz:**
3.1	určí hlavní směry EU ke zlepšení spolupráce v oblasti výzkumu a předávání znalostí mezi veřejným výzkumem a hospodářskými odvětvími	provádět uvedené hlavní směry s přihlédnutím k vnitrostátním souvislostem	CLP III.10
3.2	podpoří hlavní body inovace a skupiny hospodářských odvětví řízené znalostmi	plně využít podpory strukturálních fondů na rozvoj hlavních inovačních středisek a účastnit se iniciativ EU pro uskupení	IG 8 a 10 CLP III.1
3.3	poskytne podnikům , zejména malým a středním podnikům, specifické služby na podporu podnikání, jež podněcují výzkum a inovace	plně využít strukturální fondy a inovačních kontaktních center na zlepšení služeb k podpoře inovací , zejména u malých a středních podniků	IG 8 a 15 CLP III.1
3.4	podpoří osvědčené postupy řízení inovací	podporovat využití nových nástrojů řízení inovací a zvážit udělování cen za inovace	IG 8 a 15
3.5	určí a provede strategii podpory inovačních služeb	zvážit způsoby podpory inovačních služeb	IG 8
3.6	rozšíří sledování a analýzu soukromých investic do výzkumu a výsledků v oblasti inovací v odvětvích	zohlednit výsledky sledování a analýzy na úrovni EU	ILS[29] kapitola 6

KAPITOLA 4 LEPŠÍ POLITIKA VÝZKUMU A INOVACÍ

EU v současné době představuje v oblasti výzkumu a inovací mozaiku vnitrostátních a regionálních systémů přizpůsobených různým místním poměrům. Zlepšení jejich účinnosti vyžaduje systematičtější spolupráci mezi členskými státy při řešení nadnárodních otázek a rozvíjení součinnosti jejich systémů výzkumu a inovací. Rozvoj soudržných a vzájemně se podporujících politik v regionech, členských státech a v evropských orgánech má zásadní

[29] „Společně k růstu a zaměstnanosti. Další kroky v provádění Lisabonské strategie“ (ILS) SEK(2005) 622/2.

význam pro posilování Evropského výzkumného a inovačního prostoru a pro provádění nového lisabonského partnerství pro vyšší a udržitelný hospodářský růst s vyšší a lepší zaměstnaností.

Komise poskytne základ pro rozsáhlou ekonomickou a politickou analýzu a vytvoří pro tvůrce politik účinnější kanály, které jim umožní čerpat navzájem ze zkušeností a posílit nadnárodní koordinace a spolupráci.

4.1 Výzkum a inovace jako priorita vnitrostátních reformních programů pro růst a zaměstnanost

Politika výzkumu a inovací je jednou z klíčových oblastí revidované lisabonské strategie. Rada přijala nový soubor integrovaných hlavních směrů[30], které budou členské státy vést při přípravě jejich vnitrostátních reformních programů (NRP). Členské státy budou každoročně podávat zprávy o úkolech a cílech výzkumu a inovací, rozvoji politik a o pokroku při jejich provádění. Vykáží příspěvek operačních programů spolufinancovaných Fondem soudržnosti a strukturálními fondy.

Mnoho členských států by mělo označit výzkum a inovace za klíčový úkol svých NRP. **Vždy, pokud to bude relevantní, bude Komise NRP analyzovat hlediska cílů investic do výzkumu a hlediska rozvoje politik výzkumu a inovací.** Dvojstranné rozhovory s členskými státy pomohou určit jejich možné silné a slabé stránky a vhodná politická opatření na zlepšení podmínek pro výzkum a inovace.

4.2 Lepší nástroje analýzy politik

Tvorba příslušných politik pro posílení investic do výzkumu a inovací vyžaduje řádnou analýzu současné situace z hlediska hospodářství a politik. Je zapotřebí informací o analýze úkolů, které je třeba řešit, zaváděných opatřeních, jejich provádění a vlivech a o výsledcích v oblasti systémů výzkumu a inovací. Toho může být dosaženo využitím vhodných ukazatelů a srovnávacích politik i osvědčených postupů v konkrétních souvislostech. Tyto postupy by se měly postupně rozšířit na regionální úroveň.

Za tímto účelem **bude Komise v úzké spolupráci s členskými státy dále rozvíjet jako doplňkové nástroje Chartu evropských trendů v oblasti inovací (European Trend Chart on Innovation) a informační systém vnitrostátních strategií výzkumu (ERAWATCH).** Bude zahrnovat tabulku výsledků inovací a klíčové údaje z oblasti výzkumu. Tyto nástroje budou klíčovými prvky při sledování nového lisabonského partnerství pro růst a zaměstnanost a budou poskytovat přehled osvědčených postupů, které mohou být v širokém měřítku použity při tvorbě silných stránek a určování slabých míst ve vnitrostátních systémech výzkumu a inovací. Uvedené nástroje budou propojeny s budoucím interinstitucionálním portálem, jenž poskytne jednotné vstupní místo k internetovým zdrojům EU v oblastech vědy, výzkumu a inovací.

---

[30] Viz zejména hlavní směr č. 7 (cíl zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje, zejména ze strany soukromého sektoru) a č. 8 (cíl podporovat všechny formy inovací) doporučení Rady 2005/601/ES ze dne 12. července 2005 týkající se hlavních směrů hospodářských politik členských států a Společenství (2005–2008), Úř. věst. L 205, 6.8.2005, s. 28.

4.3 Podpora politik vzdělávání a spolupráce

Pro podporu výzkumu a inovací je zapotřebí dalších politik vzdělávání a posuzování osvědčených postupů, přičemž je nutno zohlednit jejich převoditelnost a metody provádění a přihlédnout k regionálním a vnitrostátním specifickým rysům. **Komise bude pokračovat v podpoře evropských platforem pro výměnu a ověřování osvědčených postupů tím,** že bude pořádat setkání zúčastněných stran a bude napomáhat vzájemným přezkumům jejich činností. Tímto postupem Komise podpoří také společný přístup k nadnárodním otázkám a systematičtější způsob hodnocení v EU.

Strategie výzkumu jsou koordinovány pod záštitou Výboru pro vědecký a technický výzkum (CREST) Evropské unie. V zájmu větší účinnosti postupu vyzve Komise CREST případně k setkání na úrovni generálních ředitelů. Navíc zahájilo několik zemí a regionů v oblasti politiky výzkumu (RTD OMC-NET) pilotní režim na podporu koordinačních iniciativ „zdola nahoru“. Bude dále rozvíjen v rámci FP7. Dojde i zajištění účinného propojení se Skupinou pro podnikovou politiku), jež bude koordinovat otázky v oblasti politiky inovací.

Pro další podporu politiky vzdělávání a rozvoj v oblasti inovací bude Komise i nadále využívat stávajících nástrojů pro rozvoj a porovnávání strategií v oblasti inovací, jakými jsou například regionální inovační strategie, které pomáhají regionům v podpoře jejich systémů inovací. Ty doplní a dále rozvine připravovaná vzdělávací platforma INNO, jež se bude zaměřovat na nadnárodní spolupráci. Komise využije stávající interaktivní vzdělávací platformy pro regionální výzkum a inovace pod záštitou platformy inovačních regionů v Evropě, jež umožní setkávání regionálních a vnitrostátních zúčastněných stran a poskytne přehled osvědčených postupů a případových studií.

> ***RTD OMC-NET*** *je iniciativa, jež má formou výzev k podávání návrhů podporovat iniciativy, které uskutečňuje několik zemí a regionů a v nichž jsou případně zapojeny i jiné zúčastněné strany. Vybrané činnosti budou:*
> - *přispívat k účinnějším vnitrostátním politikám prostřednictvím podpory vzájemného vzdělávání, přezkumů a stanovování osvědčených postupů;*
> - *určovat otázky výrazných nadnárodních rozměrů, jež by měly užitek z koordinované nebo společné akce členských států nebo vzájemně posílené akce na vnitrostátní úrovni nebo na úrovni EU;*
> - *případně připravovat základ pro koordinovanou akci zúčastněných členských států a právních předpisů Společenství*

K tomu, aby se zlepšilo řízení výzkumu a inovací v Evropě:			
	Komise:	**Od členských států se žádá:**	**Odkaz:**
4.1	bude sledovat a podporovat rozvoj vnitrostátních politik výzkumu a inovací prostřednictvím nového lisabonského partnerství pro růst a zaměstnanost	Případně podávat zprávy o vnitrostátním vývoji politik výzkumu a inovací v NRP v rámci nového lisabonského partnerství pro růst a zaměstnanost	CLP kapitola 2 ILS k. 3 a 6
4.2	bude dále rozvíjet nástroje analýzy politik výzkumu a inovací	plně využívat statistických a politických analýz, jež jim poskytuje Komise	ILS k. 6
4.3	podpoří platformy politiky vzdělávání a usnadní nadnárodní strategickou spolupráci	plně využívat nadnárodní strategie vzdělávání a spolupráce	ILS k. 4 a 6

ZÁVĚR

Akce uvedené v tomto sdělení budou zajišťovat maximální účinnost politik výzkumu a inovací a v souladu s obnovenou lisabonskou strategií vyzdvihují *zaměření, partnerství* a *racionalizaci.* Toto sdělení zejména naplňuje obsahem prioritu *znalosti a inovace pro růst* tím, že poskytuje rámec k rozvoji součinnosti na všech úrovních. Pokud má být dosaženo cíle vyzdvihnout činnosti v oblasti výzkumu a inovací v EU na světovou úroveň z hlediska intenzity a účinnosti, je třeba vycházet z předchozích úspěchů a všechny nové a aktualizované akce provádět s důrazem a odhodláním. Komise rovněž případně navrhne iniciativy, které na úrovni klíčových strategických odvětví sblíží politiky výzkumu a inovací.

NRP vytvářené v rámci nového lisabonského partnerství pro růst a zaměstnanost by se měly uceleně věnovat úkolům v oblasti výzkumu a inovací. NRP budou podporovány cílenou finanční podporou Společenství pro činnosti evropského zájmu v oblasti výzkumu a inovací, pokyny ke koordinovanému rozvoji politiky a lepšími platformami pro vzájemné vzdělávání, ve všech oblastech, kde nadnárodní spolupráce nabízí výraznou přidanou hodnotu. Tímto způsobem se bude rozvíjet oblast skutečného Evropského výzkumného a inovačního prostoru, která bude vycházet z konkrétních silných stránek členských států a jejich regionů.

Další podrobnosti o akcích popsaných v tomto sdělení jsou uvedeny v přiloženém dokumentu. Akce plánované v tomto dokumentu nebo jeho příloze budou případně průběžně aktualizovány s přihlédnutím k pokroku, kterého bude dosaženo v oblasti zvyšování a zlepšování výzkumu a inovací v Evropě, a k probíhajícím diskusím o finančním výhledu na roky 2007–2013. Tento přístup bude navíc aktualizován v souvislosti s prováděním partnerství pro růst a zaměstnanost.